

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Številke, ki dajo misliti.

V zadnjem času stopa v deželi gospodarsko vprašanje čisto v ospredje. O čemer se je prej razpravljalo samo v ožjem krogu, je danes postala javna zadeva in briga vseh brez izjeme je postala, kje so vzroki in kod od pomoči iz izredne gospodarske stiske v deželi. Sam bivši dež. glavar je storil uslugo, da je opozoril na številke iz gospodarstva v deželi, na številke, ki dajo misliti.

Koroška šteje 405.129 prebivalcev in je po številu prebivalstva prva med alpskimi deželami. Na Koroškem biva 6 odstotkov vsega prebivalstva v državi. Obdavčena površina znaša 8708 kv. kilometrov, to je 11½ odstotka vse obdavčene površine v državi.

Če primerjamo število živine v letu 1934 s številom iz leta 1923, vidimo, da postaja dežela vedno bolj revna. Dočim imajo druge dežele po letu 1923 več živine, Koroška nazaduje. Tirolska ima 26.000 glav govedi več, Štajerska 24.000, Gradiščanska 9000, Koroška pa je nazadovala za 400 glav govedi in 4500 konj. Proizvodnja mleka v Avstriji narašča, na Tirolskem, Predarlskem in Nižjem Avstrijskem se je v desetletju domala podvojila, v drugih deželah znaša porast nad 30, samo na Koroškem in v Burgenlandu pod 30 odstotkov. Samo v živinoreji je dežela obubožala za več milijonov šilingov.

Mnoge preglavice delajo deželi slabe prometne zveze. Za popravo cest in potov je država v letih 1927 do 1934 razdelila 21 milijonov šilingov. Na Koroško je od vsega odpadlo komaj milijon in pol šilingov, oziroma 7 od sto, medtem ko je sprejela Tirolska od države 23 od sto, Solnograška 14,5, Predarlška 11,22, Gornja Avstrija 17,38 odstotkov. Po številu prebivalstva manjše dežele Tirolska, Solnograška in Predarlška so vse sprejele več državnega denarja za poprave potov.

Koroška je gorata dežela in ima samo par posestev, ki zamorejo oddajati žito na trg. V deželi koroški tudi kmetje kupujejo žito. Dobra žitna cena je torej sicer v pomoč žitornim deželam ob Donavi, Koroški pa v škodo. H temu še pride, da je dovažanje žita k nam možno samo po železnici, kar žito še bolj podraži.

Znane so pritožbe kmetijskih krogov proti licenčnemu prispevku na koruzo, ki znaša 9 g na kg. Na Koroškem služi koruza v prehrano ljudstva in manj za živinsko krmo. Po prispevku je dežela obremenjena za okroglo 2 milijona šilingov. Posledica licenčnega prispevka je bila, da je začela svinjereja rapidno nazadovati. Nekoč je poslala dežela na dunajski trg letno nad 45.000 svinj, v letu 1935 pa jih je bilo samo še 17.000, letos bo število še nižje. Na eni strani torej rastejo bremena, na drugi strani se znižujejo dohodki.

Tirolske kmetije smejo letno izdelati 112 litrov žganja. Na Koroškem je najvišja še dovoljena višina 56 litrov. Na Nižjem Avstrijskem je kmetijsko ministrstvo pomagalo graditi podjetja za žganjekuho iz krompirja, na Koroškem pa, kjer krompir izvažamo, se ni posrečilo ohraniti niti že obstoječi zadružni žganjarni v Dobrlji vasi in Pliberku.

V lesni trgovini je zastoj, ker je izvozni kontingent bil predčasno izčrpan. V deželi leži rezanega lesa nad 500.000 kub. metrov neprodanega, kar je nad polovico vse zaloge v državi. Kljub temu pa je bil Koroški dovoljen razmerni nizek delež na kontingentu.

Kako je v denarnem oziru, povedo številke hranilnih vlog. V zadnjem petletju se je stanje hranilnih vlog na Koroškem znižalo od 54 na 45,9 milijonov šilingov. Na Solnograškem in Štajerskem so vloge neznatno nazadovale, v Nižji in Gornji Avstriji ter na Dunaju pa narastle. Vloge v rafajzenovkah se od leta 1929 naprej v vseh deželah dvigajo, izvzemši na Štajerskem in Koroškem, kjer so padle za 13,62 (Štajerska) in 22,23

odstotkov (Koroška). Če razdelimo obstoječe vloge po deželah na poedinca, pride na Koroškem na enega prebivalca le 147 S, dočim izkazuje Tirolska 358 S, Solnograška 295, Predarlška 375, Gornja Avstrija 293, Spodnja Avstrija 272 in Dunaj celo 431 S na osebo. — Koroška je na škodi končno tudi pri razdelitvi davkov, ker sprejema do 2 milijona šilingov letno manj, nego bi bilo pravično.

Poseben odstavek so prometne razmere. Na Koroškem znaša skupna dolžina glavnih prometnih zvez 419 km. Od teh pa je samo 163 km izgrajenih. Vse druge dežele imajo svoje ceste izgrajene znatno nad polovico vseh dolžin, na Koroškem znaša odstotek neizgrajenih prometnih zvez 61%.

Brezposelnost v deželi narašča v opasni meri. Akcija za zaposlitev brezposelnih pa je puščala Koroško občutno vnemar.

V zadnjih 15 letih pred svetovno vojno je bilo

na Koroškem na dražbi prodanih 558 posestev, kar znaša na leto povprečno 37 posestev. Po vojni pa je bilo samo v letu 1933 na dražbi prodanih v deželi 876 kmetij. Če so dražbe brezuspešne, je krivo to, ker ni razpoložljivega denarja. Končno je gospodarska stiska vidna na znatnem padcu vrednosti posestev.

To so podatki iz govora bivšega dež. glavarja Hülgertha. Z njimi je bivši vodja v deželi pristočno razkril, da bo treba vpreči odslej vse sile, da se zaustavi usodni razvoj zadnjega desetletja. Dodajamo, da vidimo v gospodarski od pomoči, ki je nujna, zelo nujna, tudi znatno omiljenje družabnih, narodnostnih in še drugih prilik. Če kod, velja v tem slučaju stari latinski pregovor „Primum vivere, deinde philosophari“ (najprej živeti, potem šele učeno razpravljati). Predvsem pa je treba to, kar naš kmet že davno čuti in ve, jasno in s številkami podprto povedati in to se je sedaj storilo.

Evropa se bori za mir.

Samo slutimo, kako blizu vojne smo. En sam dan bi nas lahko presenetil. Iz vseh držav se čuje samo ena beseda: oboroževanje. In menda ga ni v Evropi, ki bi si upal napovedati razvoj, kateremu bo sledila Evropa v bodočih mesecih in letih.

Mussolini je postavil svojo tezo o miru, naslonjenem na 8 milijonih bajonetov. Prej je bil poslan v Berlin svojega zeta in zunanega ministra, da pridobi Nemčijo za svoj mirovni načrt. Minuli teden je nato zboroval na Dunaju takozvani blok Italije, Ogrske in Avstrije, ki naj bi nadaljeval v Berlinu sklenjeno in v Milanu od Mussolinija napovedano delo za mir, kakoršnega si predstavlja on. Tudi slednje je Mussolini izpovedal z besedami, da tvorita Rim—Berlin osišče, ob katerem se mora urediti novi, evropski mir.

To-le je zapisalo dunajsko poluradno glasilo o sestanku minulega tedna: Dunaj je prečnica na osi Rim—Berlin, katero je napovedal Mussolini. Na Dunaju se križajo težnje nove nemško-italijanske politike, s katero je na primer povezana ogrska zahteva po spremembi državnih meja, z drugo politično linijo Evrope, ki družijo ob Donavi Male antante in gre preko zapadnih demokratičnih držav v Ženevo. Dunaju, to je Avstriji, pripada velika naloga, da po svoje doprinese k izravnavanju teh dveh evropskih teženj. Avstrija se čuti povezana z Rimom in Berlinom, vendar pri tem ne pozablja, da tudi Društvo narodov doprinaša k evropskemu miru. — Uradno poročilo o dunajski konfe-

renci naglašava v prvo, da je težišče rimskega bloka (Italije, Avstrije in Madžarske) na gospodarskem področju, v drugo, da bodo države rimskega bloka urejevale podonavska vprašanja sporazumno z Nemčijo, in v tretje, da si osvajajo pravico do oborožitve, kot je izvedena v drugih državah.

In drugi evropski tabor? Mussoliniju je odgovoril angl. zun. min. Eden, ki je povdaril, da je Društvo narodov garant za evropski mir in da vztraja Anglija na nameravani konferenci petih vellesil (Anglija, Francija, Italija, Nemčija in Rusija). V ostalem je bil njegov govor pomirljiv napram Italiji in je bil v Rimu z zadovoljstvom sprejet. — Mala antanta je odgovorila na dunajski sestanek, v kolikor se je tikal ravnopravnosti oboroževanja. Izjavila je, da se ravnopravnosti oboroževanja — gre pri tem za Madžarsko, ki bi se rada oborožila, a ji to branijo mirovne pogodbe — pridružuje, vendar se mora ta ravnopravnost uresničiti samo potem svobodnih pogajanj.

Evropsko ozračje je torej na zunaj brez posebnih ostrin. Anglija in Italija se ne žalita več, dunajska konferenca po svojih sklepih ni vzbudila v državah Male antante posebnega vznemirjenja. Ja, italijanski listi celo napovedujejo, da pride slejkoprej do gospodarskih sporazumov držav rimskega bloka z državami Male antante, predvsem z Jugoslavijo. Pri tem bo po vsej verjetnosti sodelovala tudi Nemčija. Na zunaj vsaj gre torej vse lepo po pravi poti. Kdo pa ve, kaj se pripravlja v megli, ki leži nad Evropo?

Domala 10 milijonov oboroženih mož na svetu. Društvo narodov je izdalo takozvano vojno knjigo za leto 1936—37, ki prinaša pregled sedanje oborožitve na svetu. Najprej je iz knjige razvidno, da stroški za oboroževanje neizmerno naraščajo. Potem knjiga pove, da znašajo samo stalne vojske brez raznih pol-vojaških formacij v vseh državah sveta 8.200.000 oboroženih mož, od katerih služi nad pol milijona pri vojnih mornaricah. V presledku zadnjih dveh let je število narastlo za cela dva milijona. Samo v Evropi je danes pod orožjem skoraj 5 milijonov vojakov, dočim jih je imela pred 5 leti 3 in pol milijona. Neposredno pred svetovno vojno je bilo pod orožjem 7.600.000 mož. Potem ni čuda, če se svet boji nove vojne, ker bi morala biti strašnejša od minule.

Med Jugoslavijo in Bolgarijo se odnošaji trajno boljšajo. O priliki, ko je jugosl. min. predsednik Stojadinović na povratku iz Turčije obiskal tudi bolgarskega kralja Borisa in min. predsednika

Kjuseivanova, je slednji podal časnikarjem izjavo, ki jo je vredno beležiti. Dejal je med drugim: „Bolgarsko in jugoslovansko ljudstvo sta si po šegah, jeziku in krvi tako blizu, kot bi bila en narod. Danes ni Bolgara, ki ne bi bil pristaš zblizanja med obema bratskima državama. Politiko zblizanja želi ves naš narod in nikdo v Bolgariji ne bo mogel voditi druge politike. Med Bolgarijo in Jugoslavijo ni več neurejenih vprašanj in gre sedaj za to, da damo politiki zblizanja stvarno vsebino.“

Jugoslavija in Hrvati. Jugoslovanski listi so za beležili izjavo notranjega ministra dr. Korošca povodom njegovega bivanja v Zagrebu: „Kako je z hrvaškim vprašanjem? Nisem preveč občutljiv, vedno jasno gledam. Hrvati me včasih bolj ljubijo, drugič zopet manj. Vedno sem ljubil in visoko spoštoval hrvaški narod in nimam drugega, kakor samo vročo željo, da končam svoje politično delo s tem, da bodo Hrvati srečni in zado-

voljni v naši državi.“ — V Jugoslaviji in inozemstvu je vzbudil veliko pozornost sprejem voditelja Hrvatov dr. Mačka pri knezu-namestniku Pavlu na gradu Brdo pri Kranju. Sodijsko, da je razgovor veljal pomirjenju med Srbi in Hrvati.

Čehi in sudetski Nemci. Veliko pozornost je vzbudila nedavna izjava predsednika čehoslovaške vlade dr. Hodže o narodnih manjšinah. Predsednik se je ostro izjavil proti avtonomiji sudetskih Nemcev, ker bi nastal s tem razkol med 400.000 Čehi, ki živijo na istem teritoriju pomešani z 700.000 Nemci. „Henlein naj ne prihaja v Prago preko Berlina ali Ženeve, ampak po mnogo krajši ustavni poti,“ je velel Hodža stranki sudetskih Nemcev. Pač pa smatra vladni šef želje madžarske narodne manjšine za izvedljive in prezident Beneš je obljubil guvernerju Podkarpatske Rusije, da je pripravljen razširiti samoupravo te narodne manjšine.

Poljska posnema Anglijo. Nedavno je posetil London poljski zunanji minister Beck. Njegovi pogovori z angleškimi državniki so šli za tem, da osamosvoji Poljsko od raznih evropskih tabarov. V tej zvezi je Beck naglasil, da hoče imeti Poljska najlepše odnose z vsemi podonavskimi državami brez razlike. Poljska bo nadalje po vzgledu Anglije odločno branila Zvezo narodov, zakar je Anglija obljubila, da bo puščala Poljski pri mednarodnih pogajanjih besedo, ki ji gre kot veliki državi.

V Španiji še ni odločitve. Vojska generala Franca stoji pred Madridom. Borijo se za prehod preko reke Manzanares. Rdeče čete se branijo s srditostjo. V posebnem proglasu zahteva obrambni odbor mesta, da mora postati vsaka hiša trdnjava, iz katere naj bi se pobijal sovražnik. Branilci Madrida so očitvidno močno ojačeni po pomoči iz Moskve. A tudi Franco je dobil ojačenja iz Maroka in hoče prisiliti Madrid h predaji z vojsko, močno 40.000 mož. Verjetno je, da usoda Madrida še ne bo tako hitro zapečaten, četudi bo daljši odpor ob Francovi premoči skoroda nemogoč.

Španija in Mehika. Nikjer ne zasledujejo poteka španske meščanske vojne z večjo pozornostjo, nego v Mehiki. Vlada, ki je socialistična, seve svojega prijateljstva do španskih socialistov ne prikriva, medtem ko desničarske stranke gorijo za zmago generala Franca. Tako občuti Mehika špansko vojno kot svojo, čemur ni čuda, ker govori tudi Mehika pretežno španski jezik in je bila svoječasno španska kolonija. Dobri poznavalci Španije in Mehike trdijo, da bo izid v Španiji imel najprej vidne posledice v Mehiki, kjer desnica in levica nestrpnost čakata, da po španskem vzorcu uredita tudi svoje odnose.

Vojna na vzhodu. Mandžurija se nahaja v vojnem stanju. 30.000 Mongolov, ki so oboroženi z najmodernejšim orožjem in imajo tanke in letala, je napadlo mandžursko mejo, kjer so se jim postavili nasproti mandžurski vojaki. Slutijo, da stoji

za Mongoli sovjetska Rusija. Japonci so postali zelo vznemirjeni in so takoj poslali odpomoč. — Slučaj ob madžurski meji je prišel za Japonce ob nepravem času. V državi se je namreč dvignilo živahno gibanje proti vojaški diktaturi. Vodja gibanja je bivši min. predsednik Jejiro, ki je v nedavnem radio-govoru ostro napadel vojaške diktature po Evropi in svetoval Japoncem, da se z vsemi silami uprejo fašistični diktaturi v lastni državi. Omenjeni govor je znamenje, da se sedaj tudi na Japonskem začne boj proti in za fašizem.

Pesem zmaguje!

„Es ist unglaublich, wie die Slowenen zusammenhalten,“ tako se je izrazil minulo nedeljo nek mimo Cingelca v Glinjah idoč nemški gospod, ko je zrl, kako hiti ljudstvo od vseh krajev na prireditve slovenske pesmi. Tudi nas je prav prijetno presenetilo navdušenje za lepo petje, navdušenje, ki ga ni ohladilo niti ne neprijetno, deževno vreme. Sicer pa številnemu občinstvu, ki je napolnilo prostorno dvorano, gotovo ni bilo žal žrtve, saj je le redko priča tako vzorni pevski disciplini in tudi kakovosti, kakoršna je bila v Glinjah.

Ves spodnji Rož in še del Gorjancev je pel: iz Sveč, Št. Janža, Kotmare vesi. — Podlublje je zasviral na svojih tamburicah — iz Borovelj, Radiš, Glinj in Tinj so došli pevci, da nas vodijo v blago voljo. Diven je bil pogled na postavne fante in može na zelo okusno okrašenem odru, v njihovih očesih je žarela ljubezen do domače pesmi, na prsih rudeči nagelji, kot bi hoteli pričati o vnetosti sto src za Boga in narod. Samo v pesmi so govorili in ta njihov govor je bil učinkovit, silen. Saj so izpovedali svojo in našo ljubezen do družine, mamice in dekleta, do božje narave, saj je iz pesmi pela melodija trdega dela za bori obstanek in še otroško-čista vera naša v vse zmagujočo pravico dobrega in plemenitega.

Strokovno oceno nastopov smo pridržali izvedencu za prihodnjo številko. Zato samo še to: Plemenito in hvalevredno je tako tekmovanje, ker je to tekmovanje discipline, vnetosti za petje in še — korajžje. Vsega je bilo dovolj v vseh, pevci so dali, kar največ so zmogli. In dali so veliko, to je pričalo občinstvo, ki se je rado pustilo voditi v lepi svet svoje melodije in z njo živelo. Zato je bilo tudi toliko tople pohvale za vsak zbor. Veljala je seve tudi neumornemu tamburaškemu zboru, ki je s svojim sviranjem koncert posrečeno izpopolnil.

Kar je prireditev bila, je povedal govornik v besedah: Tudi življenje bi lahko bilo bolj polno harmonije, ubranosti; če bi bilo v svetu manj melodije o denarju, sebičnosti in nasilju in več melodije dobrega dela, družinske in narodne zvestobe, iskrene vernosti in iz teh glasov izvirajoče

iskrene državljanske zvestobe. Ob tej življenski simfoniji bi bil svet lepši in lepši tudi naš košček koroške zemlje. Še posebej ta košček, ker je to duševna in gospodarska disharmonija še posebno trpka.

Pesem zmaguje! Najprej pesem, zapeta iz tisočih grl naših vrlih fantov, mož in deklet. To priča Loga ves v letošnjem septembru, to pričajo Sveče in Glinje v novembru, to bo dokazala Podjuna v decembru. Z njo zmaguje pesem ljubezni in zvestobe do vsega dobrega in plemenitega v življenju na tej naši koroški zemlji.

DOMAČE NOVICE

Avstrijci!

Prihajajoča zima nas spet opominja na dolžnost, naj branimo žrtve brezposelnosti in njihove družine pred gladom in mrazom. Zato kličem vse, može in žene, predvsem mladino, na

pomoč v zimi

in iskreno prosim, dajte, kjer in kadar morete in kolikor zmorete. Vsako darilo bo dobrodošlo.

Pomagajte revnim otrokom!

Oskrbite jih z hrano in obleko in vzbujajte v njihovih srcih vero v človečanstvo in v ljubezen do bližnjega.

Vsem, ki so v prošli zimi pomagali nuditi pomoč velikemu številu potrebnih, izrekam zahvalo domovine. Pričakujem, da bodo tudi letos spet vsi stanovi tekmovali v pripravljenosti in vsi, ki imajo sami pogrnjeno mizo in svoje delo, darovali za one, ki so brez krivde izročeni trdi zimi. Častna zadeva vsakega Avstrijca je, da daruje za zimsko pomoč. Zato ne izključujem nikogar, ki more dati. Le če dajo vsi, je mogoče nuditi resnično pomoč. Vsakega poedinca kličem k pripravljenosti za žrtve!

Zvezni kancler

Schuschnigg

15letnica Burgenlanda. V Burgenlandu so praznovali 15letnico, odkar pripadajo Avstriji. Vseposvod so se vršila slavnostna zborovanja, posebno svečano pa je petnajstletnico proslavilo glavno mesto Eisenstadt. Tja sta došla tudi zvezni prezident Miklas in zvezni kancler dr. Schuschnigg. Po slovesni božji službi je sledilo slavnostno zborovanje v dež. dvorcu, kjer je uvodno tolmačil dež. glavar Sylvester iskreno zvestobo ljudstva v Burgenlandu do avstrijske države. Za njim je povzel besedo kancler, ki je v toplih besedah pohvalil nenavadno složnost burgenlandskega ljudstva ter v tej zvezi še dejal: „Burgenlandsko dež. zastopstvo je dalo mnogo na to, da dokaže,

turško vojsko. Ker je bivši guverner želel še istega dne zapustiti Krojo, je Škender odredil, da ga spremlja velik del posadke kot častna straža in se povrne naslednjega jutra zopet v mesto. Ostale vojake je razdelil po raznih delih mesta, mestna vrata pa je izročil straži svojih lastnih tovarišev.

O polnoči so dospeli Epirci zvesti svojemu povelju in se združili pod mestnim ozidjem; ko so dali dogovorjeno znamenje, so se jim odprla vrata. Močna četa se je podala takoj v citadelo in se jo je polastila. Ostali so pod vodstvom določenih vodij obkolili Turke v njihovih bivališčih. In naenkrat je nastal v velikem mestu tak hrup in vrišč, da so prebivalci prestrašeni planili iz spanja in se spogledovali. V trenutku so se pred vsako hišo zasvetile baklje in postalo je svetlo kakor ob belem dnevu. Čete oboroženih mož so hodile po ulicah; vihteli so scimeterje in jatagane in klicali: „Križ! Križ! Svoboda! Grška! Škender in Epir!“

Meščani so po govorici in obleki spoznali svoje rojake. Škendrovo ime je vplivalo kakor čar. Niso se ustavljali, da bi popraševali. Neka čudna slutnja jih je na mah prepričala, da se je ta veliki človek po milosti nebes zopet povrnil k veri in v deželo svojih očetov. In tako je vsak meščan pograbil najbližje orožje in z rodoljubnim navdušenjem planil na ulico in klical: „Križ! Križ! Svoboda! Grška! Škender in Epir!“ Da, celo ženske so se otresele bojazljivosti in so vzpodbujale in navduševale svoje gospodarje. Nosile so jim orožje, držale baklje, jih pošiljale od doma z obljubami, molitvami in prošnjami; otroci so se oprijemali njihove obleke in navdušeno ponavljali besede, katerih niso mogli razumeti.

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(6. nadaljevanje.)

Meni se zdi, častiti Musa, da si ti edini človek v naši družbi, ki zna podpisati svoje ime. Pojdi torej in napiši mi za guvernerja tega mesta povelje, ki naj bo podpisano od Karambega; v tem pismu se mu naroča, da izroči mesto hrabremu bojevniku polumeseca, Škenderbegu; ako se to zgodi, boš v prihodnje jezdil tako, kakor je bolj primerno tajniku.

Častiti Musa se je priklonil do tal, vzel iz svojega pasu svoje pisalno orodje, napisal zaželeno povelje in ga izročil Škendru; ta je pogledal napis in ga utaknil v svoj telovnik.

„Jaz odidem z nekaterimi prijatelji nemudoma proti Kroji,“ je rekel Škender, „vi pa, moji pogumni tovariši, pojdite za menoj v razdeljenih skupinah in po raznih potih. Jutri se pa v pozni noči zberite vsi pred vrati mesta Kroje.“

S temi besedami se je Škender poslovil od svojih čet in odjezdil s svojimi spremljevalci. Kmalu so prekoračili gorovje in stopili na rodovitno ravnino Epira.

Ob solnčnem vzhodu so zagledali Škender in njegovi prijatelji lepo mesto, ki se je svetilo na drugem koncu ravnine. Obdano je bilo z visokim zidovjem s štirioglatimi stolpi ob straneh in sezidano na majhni višini; bil je veličasten pogled. Za njim se je vzdigovalo visoko slikovito go-

rovje, čegar najvišji vrhovi so bili pokriti s snegom. Na eni strani mesta se je razprostiralo lepo jezero kakor srebrno polje, na zelenem pobočju bližnjih gor pa so se svetile bele hiše.

„Tam leži Kroja!“ vzklikne Škender. „Naši očetje so si znali izbrati svoje bivališče, tovariši. Videti hočemo, ali so trčili svoj čas in svoje zaklade za tujce ali za svoje lastne potomce.“ Pri teh besedah so vzpodbodli svoje konje in kmalu dospeli do mesta.

Mesto je obdajala lepa pokrajina žitnega polja in sadnega drevja. Nad cesto so visele veje košatih dreves. Na vejah so žvrgolele ptice. Bilo je veselo, krasno jutro. Škender je utrgal oljino vejico, ko je jezdil mimo. „Dragi prijatelji,“ je rekel in se ozrl z navduševalnim nasmehom naokoli, „vzemimo našo prvo žetev!“ In nato je vsakdo hitro iztegnil roko, vzel vejico in jo po vzgledu svojega poveljnika vtaknil za svojo čepico.

Hmalu so dospeli do vrat mesta Kroje, kjer se je nahajala močna posadka, in Škender je jezdil v spremstvu svojih jezdecev naravnost proti gradu.

Ko je stopil raz konja, so ga peljali v guvernerjev stan, kjer je stari paša sprejel premagalca Karamanije z vso spoštljivostjo, kakor je pristojala tako slovitemu bojevniku polumeseca. Po običajnih pozdravih gostoljubnosti mu je Škender vljudo izročil povelje, da izroči ta grad njemu. Stari paša se je z orientalsko ponižnostjo udal v svojo usodo in izročil Škendru ključje mesta in citadele ter ga prosil, da sme nemudoma zapustiti prizorišče svojega poveljevanja.

Ko je Škender zapustil citadelo, se je podal v mesto in popoldne nadzoroval na velikem trgu

kako zdrava, vzorna in pravična manjšinska zaščita je v Avstriji mogoča. Tudi za to se zahvalujem. Sem prepričan, da zamore nemški narod, ki tvori v Burgenlandu štiri petine vsega prebivalstva, s pravično manjšinsko politiko samo pridobiti."

Beležimo brez opazke. K volitvam in po volitvah v koroško kmečko zvezo je bilo tudi po naših krajih raztrošenih mnogo hitlerjanskih letakov. Zadnji med njimi pove tudi to: „Nepoučenemu se zdi izid volitev ugoden, ker je pristopilo v jezikovno-mešanem ozemlju k Bauernbundu domovinizvesto ljudstvo in se je volitev udeležilo. V tem ozemlju je spet vstala enotna fronta 10. oktobra 1920 proti narodni izdaji in jezuitskim spletkam..." — Prijatelj našega lista nam poroča: „Dne 4. oktobra je znani pevski zbor iz Ždovclj pri Borovljah, zvan „Kärntner Gmüt“, priredil pod vodstvom gostilničarja Hussa in Franca Fritz propagandno vožnjo v Št. Vid ob Glini. Nazaj grede so izletniki posetili gostilno bivšega dež. glavarja F. Kernmaierja in se pri petju in pitju dobro imeli v pozno noč."

Čuvajte svoj list! Od naročnikov in njihove discipline zavisi njegova usoda in še od njihove dobre besede zanj pri onih, ki ga še nimajo. Če bi ga naročili in plačevali vsi, ki vsaj še nekaj dajo na svojo narodno čast in svojega naroda dobro ime, bi list lahko izhajal v večjem obsegu in še pestrejši obliki. Naj bi vedeli vsi: slovenski-koroški tednik je samo eden in zanj ni nadomestila v prav nobenem drugem časopisu! Zato izpolnite dolžnost napram svojemu glasilu!

Umor v Rinkolah? Čudno nas je razburil zadnji dogodek, ki ga še ni doživela naša vas v vsej svoji zgodovini. Pri posestniku Rižnarju je služila za dekle 19letna Alojzija Košutnik, doma iz Celovca. V noči na 24. oktobra je neznankam izginila in zanj ni sledu. Imela je razmerje z nekim Karolom Drug. Razmerje ni ostalo brez posledic. V noči, ko je dekla izginila, so sosedje začuli v gori nad vasjo strel iz puške. Pogrešane deklo od tiste noči niso več našli. Pri istem posestniku pa je služila še druga dekla, ki je pripovedovala, da je prišel Alojzijo večkrat nekdo ponoči na okno klicat, nakar je Alojzija vstala in šla iz spalnice. Četudi niso našli od pogrešane deklo nobenega sledu, gre v ljudstvu govorica, da je bila umorjena. Razburjenje se do danes ni poleglo in bo dobro, če se državni pravdnik pobližje seznani s temno zadevo in jo pojasni, da bo zadoščeno pravici. Rinkolani.

Novotarije pri vozovih in še kaj. (Bela.) Pri nas se počasi udomačujejo novi vozovi za vožnjo lesa. Tak voz je železen, na kolesih pa ima pnevmatiko kakor avto. Konj z lahkoto vleče tak voz, ker rajši teče. Na vozu je mogoče spraviti 6—7 metrov okroglega lesa. Zaenkrat se je tega prometnega modernizma poslužil g. Peter Lesjak iz Žitari vasi. Voz stane menda okoli 2000 šil., kar je lepa svota in jo bodo naši furmani le težko premogli. Na širokih cestah jih je izpodrinil tovrni avto, sedaj pa naj konkurirajo še na svojih potih s to novotarijo. A se menda ne bo držala. — Na sneg smo bili hudi. Zapadel nam je ves krompir, otavo in ponekod celo žito. V nižavah so se ga kmalu spet znebili, le višje ležeča posestva imajo ponekod še bele odeje.

Sele. Kakor običajno vsako leto, so tudi letos obhajali naši bivši vojaki, združeni v „Zvezi Sel-skih bojnikov" na dan sv. Lenarta spominsko slavnost. Preko 50 članov te zveze (včlanjenih je preko 100 članov) se je zbralo pri turškem križu, kjer so pevci zapeli lepo žalostinko. Ob sviranju žalnih koračnic se je velika množica bojnikov in šolarjev z učiteljstvom nato pomikala proti cerkvi, kjer se je vršila žalna božja služba. Vso slavnost pa je oplešala blagoslovitev nove podobe v spomin padlim vojakom za turški križ, katero je umetniško naslikal slikar Benedik v Celovcu. Slika je zelo lepa in predstavlja prizor na bojišču, kjer ležijo ranjenci, katere Jezus, obložen s težkim križem, tolaži s tolažilnimi besedami. — Preteklo soboto, to je dne 7. novembra, je obiskal vse selske bolnike dobri zdravnik dr. Gross iz Bele. Prišel je obiskat svoje paciente ne iz dobičkanosti, ampak iz gole ljudomilosti, ker je vse paciente brezplačno preiskal. Obljubil je, da se bo še večkrat dal videti v Selah ter da bo še večkrat obiskal vse bolnike. Za razvedrilo bomo poskrbeli s tem, da se bomo še malo ženili, za pokoro pa si bomo naložili sv. misijon. Na „jarmak" v Borovlje pa ne bomo hodili več kupovat, ker v svoji pozabljivosti naše kupljene stvari na borovljskem pokopališču pozabimo. Toliko, da veste!

Zgodaj zjutraj

se odpelje ribič Tone Hinteregger na jezero. „Da, večkrat je zjutraj le mrzlo na jezeru. Kadar pa pridem domov, stoji na mizi ročka vročega Kathreinerja. Ta greje."

„Moja žena prisega na Kathreinerja. Ta s Kneippovo sliko na zavojčku", pravi, „to je najbolj-ša sladna kava."

In v tem ima tudi prav, gospa Hinteregger. Zato se najde dan-danes skoro v vsaki hiši

Kathreiner-ja

dobra Kneippova sladna kava.

Še ena iz Rinkol. Veliko opravka imamo z umovi. Pred meseci so obiskali Špadnov čebelnjak na Rutah ter odnesli dva panja medu. Nato so počastili z obiskom čebelnjak g. Kropivnika ter odnesli kar 5 panjev in vrhutega nekaj perila. Pravijo, da je rinkolška strd posebno slastna. O storilcih ni sledu.

Tatvine v Kazazah. Pred tedni so tatovi pri Grabelniku v Grabnu v svinjaku zaklali prašiča in ga odnesli neznankam. Orožništvo je prišlo storilcem na sled. Prijeli so Polda Laha, pd. Pistotnikovega v Humčah. Lah trdovratno taji udeležbo drugih. V orožniškem spremstvu je moral nesti ukradeno svinjino v Pliberk, a mu je gotovo ne nosijo na mizo brezplačnega stanovanja, kjer se sedaj nahaja.

Ne vemo ne ure ne dneva... (Velikovška okolica.) Smrt ne izbira. Koncem oktobra smo spremili k zadnjemu počitku 36letnega Jurija Lesjaka iz Kneže. Priden in nadarjen fant je bil, čislal kot dober poznavalec živinskih bolezni. Mladega moža je potrla očetova smrt tako, da je zbolel. — Par dni pozneje pa so umrli Habrnov oče Matvez Glabonij iz Kneže. 76 let so bili stari in so morali prestati mnogo trpljenja v svoji dolgi bolezni. — Na Djekšah so koncem minulega meseca pokopali Marijo Vidovnik, ki se je šele pred letom poročila z vedno veselim Pokrznikovim Tevžejem. V visoki starosti 84 let pa je odšel od nas Grubelnikov oče Lorenc Vrhovnik. Njegov pogreb je bil nad vse veličasten. — Na Vinogradih so pred mesecem zagrebli pridno Pušnikovo mater. — Bodi našim rajnim večni mir!

Klanče pri Galiciji. Koncem oktobra smo pokopali zidarskega mojstra Lesjak Antona, starega 81 let. Rajni je bil zelo delaven in pošten mož. Tudi svojega naroda ni nikdar zatajil, bil je nekoč naročnik „Mira" in sedaj je z veseljem prebiral „Kor. Slovenca". Na domu in grobu so mu domači pevci zapeli v slovo mehko nagrobnico, č. g. župnik pa so mu govorili poslovilne besede. Rajnemu našemu sosedu večni pokoj!

Malošče. (Smrt.) Sredi oktobra nam je bela žena pograbila Popovnjakovega očeta Gregorja Smole v Zagoričah. Rajni so bili zvest naročnik „Kor. Slovenca", naroden in pošten mož in izborer oče. Svoje otroke so kar najbolje vzgojili. Domači župnik so vodili kondukt od doma na pokopališče, na domu in grobu je zapel v slovo maloški zbor, pri katerem sodelujejo tudi rankega sinovi. Udeležba na pogrebu je bila sila velika. — V oktobru smo še pokopali Vigličevo mater Lizo Truppe, staro 66 let. Rajna je bila zmajrj dobre volje, akoravno je bilo njeno življenje bolj trnjevo. — Dne 7. XI. pa je bil pogreb Kocijankovega Tevžaja, strica posestnika Kocijankove kmetije v Teharčah. — Sledil je nato pogreb Rodarjevega očeta Franca Gasparin. Rajni so zadnja leta trpeli na hudi bolezni, umrli so star 86 let. Sloveli so kot dober živinozdravnik. Njihovo priljubljenost je dokazala številna pogrebna udeležba. Našim rajnim večni mir!

Libuče. Pred nekaj tedni, dne 22. okt., smo položili na libuškem pokopališču k večnemu počitku

Mežnarjevo mater Heleno Starej. Res so dosegli visoko starost 81 let, vendar žalujemo za njimi radi njihovih odličnih vrtilin. Bili so vzorna gospodinja-kmetica, ki so ohranili gospodarstvo v zdravem stanju, poleg tega pa jih je odlikovala izredna, pristna slovenska dobrosrčnost in gostoljubnost. Da, tudi vzorom svetim, veri in narodu, so ohranili zvestobo do groba. Zato jih je spremljal blagoslov skozi življenje, ako izvzamemo težko izgubo sina, ki je umrl v vojni. Počivajte v miru!

Napad sredi noči. (Šmihel pri Pliberku.) Minulo nedeljo zvečer se je vračal Šatorjev Franc iz Večne vasi od svoje sestre, omožene na Bistrici, domov. Došlega v gozd ga nenadno ustavijo trije neznani moški, strel počni in on začuje klic: Roke kvišku! Medtem ko mu je eden roparjev svetil v obraz, sta ga dva druga preiskala ter mu vzela znesek 350 S, nakar so vsi trije pobegnili. Franc je konjski prekupčevalec in roparji so morali vedeti, da ima pri sebi precejšnjo svoto.

To in ono. Na Norveškem se je pri jezeru Loen pripetila naravna katastrofa, ki je slična oni na Dobraču v 14. stoletju. Vrh neke tamošnje gore se je podrli in v dolino je zgrmelo skalovja do 3 milijone ton. — Celovška občina je pozvala hišne posestnike in stavbenike, naj v odpomoč stanovanjski krizi nazidavajo poslopja. Občina je za nazidave namenila gotovo svoto. — Celovski mesarji so znižali ceno za meso za 14 grošev, ker je bil znižan prispevek za mestno klavnico. — Celovski tržni urad opozarja, da je treba perutnino in zajce, namenjene za prodajo, prinašati na trg v trdih zabojih in ne v vrečah ali cekarjih. — Vlomili so v občinski urad v Št. Jakobu v Rožu ter odnesli več uradnih listin ter 20 S gotovine. — Umrli je uradnik prezidijalnega urada dež. glavarstva v Celovcu dr. Viktor Kreiner. Rajni je bil ljudomil in ustrezljiv uradnik. — V Št. Tomažu pri Celovcu je umrl nadučitelj Martin Peutz. — Pri Labudu so našli v gozdu okostnjak. Pozneje so ugotovili, da je okostje 25letne hčerke posestnika Rauscha. Reva se je v juniju t. l. izgubila in bržkone od onemoglosti umrla. — Iz Pustrice je stalo pred celovskim sodnikom več mladih fantov, obtoženih protidržavnih dejanj. V živinskem hlevu so eksercirali. Sodba se je glasila na 5 do 7 mesecev ječe. — V Žopračah pri Vrbi je umrl posestnik Peter Dovjak. — Na Bregu pri Pliberku je umrl 97letni Brežnikov oče. Služil je vojakom pod Radeckijem. — Na Čajni pod Dobračem je umrl posestnik in krojač Andrej Fischer.

NAŠA PROSVETA

Gre, kjer hočejo!

Ob vznožju visoke gore leži lična fara, ki nima po vsej deželi para. Dobri ljudje so tam doma, le poredko se medsebojno skregajo, pa dobrega župnika imajo in pridnega župana ter fejest fante in dečle.

Pa so si djali pred meseci, da v jesen ni dobro, če se drema in spi. Človeku se je treba vedno učiti, če naj je kos prilikam, ki jih prineseta moderno življenje in borba za vsakdanji kruh. Gospod župnik so sprožili zamisel versko-prosvetnega doma in glej, farani so se brez izjeme oprijeli pobude in po par mesecih že je stal sredi farne vasi belo pobeljen dom, namenjen dobri katoliški in domači prosveti. Danes je ognjišče vaške in farne skupnosti in zato ponos vseh v župniji.

Najprej je novi, lepi dom namenjen versko-stanovski prosveti v smislu katoliške akcije. Vsako nedeljo se v njem zbere eden stanov, možje ali fantje, žene ali dekleta in povrh še nadebudna ukaželjna mladež. Gospod župnik ali kdo drugi govori iz bogate življenske izkušnje, eden in drugi radoveden želi pojasnilo na to in ono, kar ga tare in česar ne more razumeti, spet drugi dodaja lepim besedam govornikov svoja spoznanja, vmes zadoni še lepa pesem in tako minejo ure, ne da opazijo. Tako postaja novi dom poleg cerkve nekaka visoka šola za mlado in staro.

Nekega dne nastopi dekleta s prošnjo, kaj če bi enkrat še igrali. Mahoma ima za seboj mladino, v tednu dni je izbrana nabožna igra in so razdeljene vloge, po par tednih doživi fara novo čudo: nastop domačih deklet na odru. Dvorana je do zadnjega kotička napolnjena, vse zre radovedno na to, kaj bo. Zastor se dvigne in dekleta igrajo igro, preprosto in lahko o Marijinem otroku, in to s tolikim uživetjem in stoliko naravnostjo, da bi prekosile najboljše mestne igralke. Solzne sle-

dijo matere in z široko odprtimi očmi zre mladina dejanje na odru kot nekako novo razodetje. — Ne mine teden, že pridejo po ljubosumnosti vzbujeni fantje z isto težnjo. In ko se jim izpolni, niso nič manj navdušeni od deklet. Cele fare se končno loti neutešljiva žeja po igrah in voditelju dela preglavice vprašanje, kako naj ugotovi in ustreže vsem.

Neki teden so dekleta skrivaj šušljale medsebojno dan za dnevom. Kaj so pripravljale in skrivale na svojih sestankih v preprosti kmečki sobi? Vse je ugibalo. Pa se nato pojavi pred župnikom korajžno dekle in pravi: „Jutri obhajate svoj imendan in hotele smo vam pokloniti dar, pa vas vabimo k igri o naši materi, ki jo igramo danes zvečer v našem domu.“ Gospod župnik se je začuden vabilu odzval in menda potem še ni bil nobenega darila tako vesel.

Sedaj so se vrgli še na petje. Pojejo fantje, pojejo dekleta, pojejo otroci in sedaj se skušajo še matere. Stanovske ure v domu postajajo od dne do dne živahnije. — Sedaj šušljajo fantje med seboj in nekaj pripravljajo. Kaj, še meni niso hoteli izdati.

Tako je tam v fari pod visoko goro. Novo življenje vstaja, dolgočasni obrazi in zagrenjene postave izginjajo, nova skupnost se pojavlja, nova fara in občina se porajata. In vse to za to, ker je eden hotel, naj bi šlo. Pa je šlo in še pojde!

Joško.

Prosvetna centrala izreka tem potom vsem pevskim zborom gorjanskih in rožanskih društev toplo pohvalo za disciplinirani nastop v Svečah in Glinjah. Tako si je lepa slovenska pesem osvojila mnogo novih prijateljev. Podjunske zборе pa centrala poziva, da se dobro urijo do svojih nastopov, ki ne smejo v ničemer zaostajati za rožanskimi koncerti. Osrednji odbor.

Zaključna prireditev in razstava gospod. tečaja v Svečah. O križih in težavah okoli našega tečaja bi lahko zapisali cel roman. Pa šlo je z dobro voljo in sedaj tečaj zaključujemo. V nedeljo 22. t. m. priredijo naše tečajnice od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer pri Adamu razstavo kuharskih izdelkov. Razstavljeni predmeti bodo naprodaj. Ob 3. uri pop. pa nastopijo dekleta v deklamacijah, pesmi, prizorih in še lepi igri „Božji blagoslov“. Vmes govori predsednik zveze č. župnik Poljanec. Tečajnice iskreno vabijo domačine in sosede, da se njihove zaključne prireditve vprav številno udeležijo.

Št. Janž v Rožu. (Igra.) V soboto dne 21. nov. priredi naše društvo ob pol 8. uri zvečer v dvorani pri Tišlarju ljudsko igro „Slaba vest“. Igra se prvič na Koroškem. Sodelujejo domači pevci. Vabi odbor.

Nove cerkvene pesmi. V založbi župnika Viktorja Čadeža je te dni izšel zvezek 10 cerkvenih pesmi, ki so kompozicije pred leti umrlega nadučitelja Kalingerja in preurejene po znanem glasbeniku msgr. Premrlu. Zvezek obsega 2 božični, 2 obhajilni, 1 postno, 1 velikonočno, 2 šmarnični in 2 splošni Marijini pesmi, 9 od njih je za mešan, 1 za moški zbor. Pesmi so melodijozne in lahke. Cena s poštino vred 1 šiling. Naročila sprejema Karitas-tajništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26.

GOSPODARSKI VESTNIK

Apno — prijatelj sadja.

Nekoč je bila na kmetih moda, da je morala imeti vsaka kmetija svojo apnenico. Gospodarji so vedeli apno ceniti ne samo pri zidavah, marveč tudi kot gnojilo in pri sadju. Danes skoroda ne vemo več, kako veliko korist vrši apno sadju in zemlji.

Apneni prah je sijajno gnojilo za vse vrste sadja, v prvi vrsti pa za koščičasto. Črešnje, breskve in marelice morajo imeti v zemlji dovolj apna, če naj ne poginejo v mladosti. Apneni prah je nadalje uničevalec raznih živalskih škodljivcev v zemlji. Če trosimo z apnom zemljo, jo neke vrste razkužimo.

Apnena kaša (iz apnenega mleka, ilovice in kravjih odpadkov) je običajno gosta, da jo moramo mazati s čopičem. Z njo namažemo deblo in veje meneč, da smo tako uničili škodljive žuželke. A škodljivci, ki se skrivajo za lubjem in v neznatnih jamicah, so nam za naše delo hvaležni, ker jim pripravimo za zimo dovolj toplote z apneno odejo. Boljše je brizganje sadja z apnenim mle-

kom. Mleko je bolj tekoče in lahko seže tudi pod skorjo. Apno zamori mehovje na deblu; še učinkovitejši je, če dodamo mleku nekoliko sadnega karbolineja.

Kaj je glavni namen mazanja sadja z apnom? Sadje hočemo obvarovati zmrzline. Mraz je velik neprijatelj sadja in ga mnogo uniči. Po apnu postane deblo in vejeve belo, bela barva boljše odbija žarke in je zato toplotna razlika med dnevom in nočjo za sadje enakomernjša. Zato izkušeni sadjarji svetujejo, naj ne mažemo sadja z apnom že sedaj v jeseni, marveč v februarju, ko se začne za sadje nevarni mraz, ob katerem često otrpne sok v deblih in vejevju. Mazati ne smemo v dežju in tudi ne v mrazu, ker sicer se apno ne posuši, marveč izpere. Proti koncu zime so škodljivci navadno tudi oslavljeni in je apno zanje nevarnejše. Apno zadržuje tudi sadne poganjke, ki so prezgodni in navadno pomrjejo. Ponekod menijo, da je dobro pred mazanjem postrgati staro skorjo, mahovje in lišaj z vej. Kdor brizga sadje s karbolinejem in apnom s skrbjo, si to delo lahko prišteje, ker odpade stara skorja sama, mah in lišaj pa pogineta in z njima tudi sadni škodljivci.

Omeniti je treba, da apno ni nikako sredstvo proti divjačini in tudi ne velja kot postavno sredstvo. Če primešamo apnu nekaj krvi ali volovjega želca, če divjačina s to mešanico pomazanega sadja par dni ogiba, pozneje pa ga spet načne.

H koncu je treba pripomniti, da je marsikateri sadjar že popravil svoj zanemarjeni sadovnjak s pametno in praktično uporabo apna. Posebno v prvo so uspeli z apnom pri sadju često presemetljivi. Seve pa ni apno nikaka univerzalna medicina za sadje.

R. S.

Umetna gnojila so draga in zanje ni denarja. To je res. Vendar bi bili naši travniki hvaležni, če bi jim privoščili vsaj nekaj gnojila. Ob mali naši iznajdljivosti tej lakoti naših travnikov lahko odpomagamo. Dvoje gnojil poznamo, ki dobro nadomeščata umetna sredstva. To sta: pepel in apno. Glavne sestavine pepela so kalij, apno in fosfor. Gnojenje je enostavno, hvaležni pa so travniki za dodatek že v naslednji vigredi. S pepelom gnojeni travniki se vidno ločijo od negnojnih. Pepel trosimo ob vlažnem, nevetrovnem vremenu. Če dodamo pepelu še nekoliko hlevskega gnoja, smo travnik oskrbeli za več let z zadostno prehrano. — Apno rahlja zemljo, uniči travniškim rastlinam škodljive snovi in nudi zadosti dobre hrane. Trosimo ga žgano ali gašeno, ki pa mora biti dobro razdrobljeno in enakomerno raztreseno.

Kako izgubi krava pred teletenjem mleko? Vsaj osem tednov pred teletom moramo kravo prenehati molsti, sicer ji odvzamemo mnogo hranilnih snovi, važnih za prehrano plodu. Mnoga krava ne izgubi mleka sama po sebi. Do tega jo pripravimo, če jo molzemo vedno redkeje, vendar moramo pri vsaki molži mleko popolnoma izmolzti. Po preteku nekaj dni ostavimo molžo. Če se kravi vime ponovno napolni, ga do čistega izmolzemo. Ako tako postopamo, izgubi domala vsaka krava že tekom desetih dni svoje mleko.

Domača lekarna. Premalo cenimo zdravilno moč preproste kmečke hrane. Za drag denar pa kupujemo medicine, ki često niso boljše od onih, ki jih imamo zastoj doma. Župnik Kneipp pravi, da je najboljša večerja pest suhih hrušk in kos črnega kruha. Voda, v kateri so se kuhale suhe črešnje, so dobra pijača v vročinskih boleznih. Suhe hruške so zoper grižo, primerna hrana za bledične, škrofulozne otroke ter slabotne žene. — Fižol krepi kite in kosti. Stari Španci in Grki so zdravili najrajši s fižolom. Otrokom, ki močijo posteljo, je suh fižol za večerjo priporočljiv. Proti zaprtju je dober fižol z oljem in čebulo. Mlado stročje je sijajno proti sladkorni bolezni. Fižolova moka slovi kot obkladek za otekline.

Celovski trg sredi novembra: Krave 0.85—1.00, krave za klanje 0.50—0.60, prašiči 1.40—1.60, plemenski 1.20—1.40, pšenica (100 kg) 38—40, rž 28 do 30, ječmen 25—28, oves 25—27, ajda 23—25, koruza 28—30, sladko seno 7—8, kisle 5, slama 4 S. — Grah (1 kg) 0.80—1.00, leča isto, fižol 0.40 do 0.50, krompir 12—14, zelje 20—30, sirovo maslo 3.20—4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova 2.60—2.80, svinjska mast 2.80—3.00, jajca 19—20, kokoši 2.00—3.00, race 3.00—4.00, gosi 8.00, drva kratka, mehka 3.00—4.00, trda 4.00 do 5.00 S za k. meter.

ZANIMIVOSTI

Društvo velikanov. Emile Catan, 2.15 m visok član neke potovalne cirkuške družine iz Bretagne, je dal pobudo in skuša organizirati vse one ljudi, ki merijo več ko dva metra. Ne dela to iz namena, da bi osnoval „društvo velikanov“, ampak so ga k temu prisilili čisto drugi razlogi, ki jih bodo znali razumeti in odobriti tudi majhni ljudje. Kot potovalni umetnik in cirkuški akrobat je Catan namreč ugotovil, da ne more dobiti nikjer, niti v velikem mestu, kaj šele v majhnem, hotela pri katerem bi lastnik mislil nato, da so na svetu tudi ljudje, ki merijo več kot dva metra v višini. Tudi taki velikani imajo priprosto željo, da bi se včasih lahko prijetno raztegnili in udobno zaspali na postelji. In tako nabira sedaj naš Catan te „velikane“ z namenom, da bi prisilili v skupni organizaciji hotelirje vsaj v večjih mestih, da bi dali napraviti večje postelje, v katerih bi lahko spali oni, ki so večji kot dva metra. Ker pa moderni hotelirji v Bretagni ne morejo uporabljati metod bojeslovnega Prokrusta, ki je znal vedno urediti dolžino človeka tako, da mu postelja ni bila niti predolga niti prekratka, se bodo pač morali vdati navali organiziranih velikanov in bodo za nje dali delati posebne postelje, kjer se bodo odpočili, kot navadni zemljani.

Največ pisem sprejme na dan londonski policijski urad. — Ta urad ima slavno zgodovino ter ga omenjajo nešteti detektivski romani. Njegovo ime je New Scotland Yard. Okroglo dobiva na dan stotisoč pisem in kart, ki javljajo zločine in zločince, poizvedujejo in pojasnjujejo. Urad pisem ne zavrne, marveč nanje vestno odgovarja. Izračunali so, da se povprečno vsak Anglež enkrat v letu obrne na ta policijski urad v katerikoli zadevi. Najbolj pa je zaslovel po nekaterih svojih detektivih, ki so bili pravi mojstri v svoji stroki.

Dva pobegla medveda. Prejšnji teden je prispel v Hall na Tirolskem medvedar z dvema medvedoma. Odpeljal je živali v hlev nekega hotela ter jih priklenil na verige. Zverini pa sta kmalu utrgali, razbili s šapami vrata in vdrli na prosto. Eden izmed medvedov se je nato napotil po stopnicah v tretje nadstropje hotela, drugi pa je napadel 10letno deklico, ki jo je srečal, ter jo obdeloval s svojimi šapami. Deklica je klicala na pomoč, kar je opozorilo ljudi, da so prihiteli in deklico rešili iz smrtne nevarnosti. Tedaj je prihitel tudi medvedar iz gostilne ter je zverino odvedel nazaj v hlev. Težko poškodovano deklico pa so morali odpeljati takoj v bolnico. Drugi medved pa si je privoščil drugačno zabavo. Razgrajal je po hotelu in razbil več oken in vrat. Iz hotela so ga končno pregnali, toda še se ni dal prijeti ter je pobegnil v vrtove in obiskal še več hiš, kjer je povsod kaj razbil in pohodil. Šele po vsestranskem razdejanju so medveda ukrotili in ujeli.

Jekleni možje so pravi čudež moderne tehnike. Na londonski razstavi 1932 je bil videti strojni človek, ki je bral časopis in če si ga vprašal, koliko je ura, je povedal pravi čas. Znotraj je imel gramofonske plošče, ki so se na vprašanje same sprožile. Namesto možganov pa je imel jekleni človek sila kompliciran elektro-magnetični aparat. — V Čikagu so pred leti razkazovali drugega jeklenca, ki je odgovarjal še na več vprašanj, znal je sedeti, stati, hoditi, pometati, zabijati žebelje in podobno. Kar pa ga je najbolj proslavilo, je, da je svojega gospodarja-inženjerja ubil. Med popravo je padla njegova jeklena pest s tako silo na inženjerjevo glavo, da se je zgrudil mrtev. — V Čikagu so končno kazali „čudo vseh čud“: jeklenega moža, ki je živel vsaj tako, da se je prosto gibal, tresel, privzdigoval, jedel je in kadil, govoril in se smejal. Seve ni bil nič drugega ko tehnična igrača in njegovo „življenje“ samo umetno prigoljufano potom elektrike, gramofonov i. dr.

Moderni posli. Kmet Pvažic si je najel mlade-ga posla: „Mihec, nimam rad veliko besedi. Če mignem s prstom, pomeni: Pridi sem!“ — Mihec: „Prav, gospodar. Tudi jaz sem take sorte. Če odkimam z glavo, pomeni: Ne pridem!“

Proda se v Rožni dolini hiša s 1000 m² zemljišča. Zemljišče je zagrajeno, rediti se morejo 3 koze, cena 4000 S. Naslov v upravi lista.

65